

R. U. R

= Rossumovi Univerzální Roboti (Rossum's Universal Robots)

- literární druh podle formy
  - drama (založeno na dialogu a monologu)
- literární druh podle obsahu
  - drama (založené na ději, odvíjí se pomocí přímé řeči)
- literární žánr
  - antiutopická tragédie (dle Čapka – kolektivní drama)
  - jako postava nevystupuje jedinec ale celá skupina, nejde tolik o vývoj konkrétních postav jako spíš celkové situace
- téma knihy
  - Existence robotů, kteří mají usnadňovat práci, rozdělí společnost a vyvolají obavy v potenciální vzpouře.
  - technický pokrok
  - výroba robotů a zkáza lidstva
- motiv knihy
  - roboti, práce, lidé, city, duše, vzpoura, výroba, budoucnost
- časoprostor
  - čas: nespecifikovaná budoucnost (1. polovina 20. století)
  - prostor: Rossumův ostrov (továrna na roboty)
- zasazení výňatku do kontextu díla
  - předmluva
    - Helena Gloryová (dcera prezidenta) přijíždí do továrny na roboty. Chce vyvolat vzpouru robotů (na ostrov přijela jako zástupkyně ligy Humanity). Podle ní by se mělo s roboty zacházet jako s lidmi. Domin ředitel továrny ji vysvětluje, že roboti nemají pocity. Domin nakonec žádá Helenu o ruku.
  - 1. jednání
    - Po 10 letech (10 let od toho, co Helena přijela na ostrov). Helena je vdaná za Domina. Ženy nerodí děti, ve světě se ději vzpoury robotů. Helena má strach o lidstvo, a tak spaluje dokumenty s návodem na výrobu robotů. Domin s ostatními se radují, že po dlouhé době připlouvá loď s poštou. Ukáže se ale, že loď je plná robotů, kteří přišli obsadit továrnu. Továrna je obklíčena.

2. jednání

- Roboti mají zbraně a obklíčili lidi na ostrově. Polemizují o tom, čím je to vina. Dr. Gall se přiznává, že robotům dával lidské emoce, protože to chtěla Helena. Nakonec ale padne to, že za to může lidstvo, protože se vyrobilo hodně robotů kvůli vysoké poptávce. Dostanou nápad, že by se mohli vykoupit Rossumovým dokumentem, ten ale Helena spálila. Busman se je pokusí vykoupit penězi, ale dotkne se plotu s elektřinou. Nakonec roboti útočí a zabijí všechny kromě Alquisty, protože jako jediný pracuje rukami jako oni.

3. jednání

- Na zemi nezůstal nikdo kromě Alquisty. Alquista je nucen přijít na to, jak vyrábět roboty a musí roboty pitva. Alquista uslyší smích robotky Heleny a chce pitvat ji (projevila známku emocí). Primus se chce obětovat a řekne, že k sobě s Helenou patří. Alquista je nechá a vidí v nich naději – Adama a Evu.

- kompoziční/veršová výstavba
  - děj vyprávěn chronologicky
  - 3 dějství + předmluva
- postavy
  - Harry Domin – centrální ředitel, má vizi lepší budoucnosti s roboty (lidé nebudou muset vůbec pracovat)
  - Helena Gloryová – dcera prezidenta, žena Domina
  - inženýr Fabry – generální technický ředitel
  - Dr. Gall – přednosta fyziologického a výzkumného oddělení
  - Dr. Hallemeier – přednosta ústavu pro psychologii a výchovu robotů
  - konzul Busman – generální komerční ředitel
  - stavitel Alquist – šéf staveb
  - Nána – chůva Heleny
  - roboti Primus a Helena, Radius
- kontext autorovy tvorby – zařazení autora do literárního období, směru, skupiny
  - demokratický proud (česká meziválečná próza)
    - pragmaticky orientovaní autoři
      - zvláštní pojem pravdy (užitečnost, hodnota, úspěšnost)
      - pravdivé je to, co je užitečné
      - pravda relativní a subjektivní
    - Lidové noviny
    - ostatní je neměli rádi (zastávali demokracii)
    - v pátek se potkávali v Čapkově vile – pátečníci
- osobnost a tvorba autora
  - nejmladší ze tří (Josef a Helena)
  - zvolen prvním představitelem československého PEN klubu (celosvětové sdružení spisovatelů)
  - zemřel pár měsíců před plánovaným zatčením gestapem

- drama – Bílá nemoc; Matka
  - román – Válka s mloky
  - Noetická trilogie – Hordubal; Povětroň; Obyčejný život
  - pohádky – Devatero pohádek (Poštácká, Loupežnická)
  - Hovory s T. G. Masarykem
- další představitelé
  - Josef Čapek – Ze života hmyzu (s Karlem); Povídání o pejskovi a kočičce
  - Karel Poláček – Bylo nás pět; Muži v ofsajdu
  - Eduard Bass – Cirkus Humberto